

Ishaja vsak dan s jutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-69. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 249

Ljubljana, ponedeljek, dne 26. oktobra 1931

Leto II.

Sir Ronald Storr, guverner na otoku Cipru.

Položaj na otoku Cipru

London, 25. oktobra. AA. Iz Nikozije poročajo, da so na otoku Cipru vkorakale v mesto večeraj dopoldne vojaške čete, ter aretirale pet glavnih povzročiteljev neredov. Prijete osebe so poslali v Larnako ter jih zaprli na angleški vojni ladji, ki se nahaja v omenjenem pristanišču. Istotako so odvedli nadškofa Kitiuma na vojno ladjo. Stanje na otoku je zdaj mirno. Oblasti so sklenile te aretacije, ker je to bistveni pogoj za vzdrževanje reda in miru na otoku. Britski kontraadmiral je dovolil, da držijo jetnike na neki križarki, dokler jih z drugim parnikom ne odpeljejo v inozemstvo. V toku večerajšnjega dneva so izkrcali več oddelkov pehote v luki Limasol, Larnaki, Famagusti in Pafosu. Na otoku se je spustilo tudi šest letal z vojniki.

Priporočila komisije DN Madjarski

Budimpešta, 25. oktobra. (d) »Az Est« je baje izvedel dosedaj še ne objavljeno poročilo finančnega odbora Društva narodov o gospodarskem in finančnem položaju Madjarske kot najboljši sredstvo za rešitev srednjeevropske krize sodelovanje med Madjarsko in njenimi sosednimi državami. V poročilu se v na čisto določen način priporoča ustanovitev srednjeevropskega gospodarstva. »Az Est« podčrtava, da je finančni odbor odobral načrt madjarske vlade, da izroči državne železnice in rudnike privatnemu gospodarstvu. Odbor je priporočal tudi nov zakon, ki bi razširil kontrolno pravico madjarske narodne banke, posebno kar se tiče najemanja privatnih posojil v inozemstvu.

Madjari za gospodarsko sodelovanje s sosedi

Budimpešta, 25. oktobra. n. V budimpeštanski trgovski in industrijski zbornici je imel upokojeni državni tajnik Elemer Hantóš predavanje o potrebi sodelovanja med evropskimi državami. Po predavanju se je razvila diskusija, katere so se udeležili najuglednejši predstavitelji madjarskega gospodarskega življenja, ki so vsi poudarjali potrebo gospodarskega sodelovanja Madjarske s sosednimi državami. Mnogi govorniki so se zavzemali predvsem za zvezo med Madjarsko in Nemško Avstrijo.

Balkanska konferenca

Carigrad, 25. oktobra. AA. V najlepšem vremenu so člani delegacij na drugi balkanski konferenci in novinarji priredili večeraj izlet po Bosporu. Na otoku Prinkipos je priredila gostom trgovska zbornica svečan banket v jahtnem klubu. Predsednik trgovske zbornice je imel na banketu govor, v katerem je naglasil upanje, da bodo balkanske konference uvedle mesto starih metod nove metode dela in sporazuma med balkanskimi narodi. Predsednik grške delegacije bivši ministriški predsednik Panastasiu se je zahvalil za počastitev in izraze prijateljstva, ki so jih bili deležni člani delegacij druge balkanske konference. Izrazil je prepričanje, da se bo uresničil balkanski ideal.

Parnik potopil sovjetsko podmornico

Pariz, 25. oktobra. AA. Havas poroča iz Helsingfors, da sta trčila večeraj popoldne v Finskem zalivu nemški parnik »Gracia« in neka ruska podmornica. Podmornica se je potopila, parnik »Gracia« pa se je vrnil v petrograjsko luko. Parnik je zelo poškodovan. Radijska postaja v Viborgu poroča, da se nahaja zdaj parnik »Gracia« v Kronstadtu in da so rešili tudi 50 mož posadke ruske podmornice.

Avstrija ne da v zakup brzojava in telefona

Dunaj, 25. oktobra. (d) Avstrijska pošta in brzojavna uprava demantira današnjo vest »Reichspost«-e, da bi imeli v Avstriji namen dati brzojavni in telefonski obrat v zakup.

Slovensko ljudstvo hoče soodločati v državni politiki

Nedeljski shodi so dokaz, da naše ljudstvo obsoja defetistično politiko bivših strankarjev — V svoji veliki politični razišodnosti odločno odklanja volilno abstinenco

Sijajno uspeli shodi dr. Rožiča v kamniškem srezu

Včeraj je imel profesor dr. Valentin Rožič, kandidat za kamniški srez, več shodov v svojem srezu, ki so najlepši dokaz, da hoče slovensko ljudstvo tudi odločati v državni politiki, da hoče slovensko ljudstvo aktivno soodločati v celotnem delu naše države za blagor vseh. In ker ljudstvo, ki je pokazalo pri teh shodih nenavadno preudarnost in razišodnost ter politično zrelost, hoče aktivno poseči v državno politiko, je s tem sijajno manifestiralo tudi svojo željo, da je za volitve, da obsoja najodločnejše abstinenco. Posebno pa se pri volitvah, ki bodo 8. novembra in ki so naravnost zgodovinske važnosti za ves naš nadaljni socijalni in gospodarski razvoj.

Improviziran shod v Mengšu.

Po prvi maši, ko so možje, žene in fantje zapuščali cerkev, je sreski kandidat dr. Valentin Rožič stopil med nje. Možje in fantje so se mahoma zbrali okoli njega in ga z zanimanjem poslušali. Videlo se je, da bi radi bili poučeni, kakšen je položaj, zakaj gre itd. Videlo se je, da so doslej največkrat slišali le to, da so smejo iti na volišče 8. novembra. Dr. Rožič jim je na kratko pojasnil velik pomen bližajočih se volitev. Pojasnil jim je tudi kako se bodo zadržali nekateri iz vrst onih, ki jim sedaj svetujejo, naj ne gredo na volišča. Profesorji v škofskih zavodih bodo šli vsi volit. Izmed fantov so se slišali medklici, toda vsi so utihnili, ko je dr. Rožič z iskrenostjo segel v svojimi besedami vedno globlje v poštene duše teh mož in fantov, izmed katerih so se kmalu čuli klici: No, če je pa tako, potem pa res nima smisla, da ostanemo doma.

V Trzinu pred cerkvijo.

Dr. Rožič je nato v Trzinu zajel pred cerkvijo možje in fante, ki se niso nič manj zanimali za njegova izvajanja in njegove besede ko njih tovariši v Mengšu.

Dr. Rožič je bil kratek. Opomnil je možje in fante med drugim posebno na to, da je izven meja naše države več ko pol milijona Slovencev, ki se bore za to, da bi dobili svoje zastopnike. Tu v državi pa se jim jih nudi za našo banovino 26, pa se ljudje še obotavljajo, da bi si jih izvolili. Možakarji so majali z glavami in premišljevali, ali res ni nespametno, da zbeže v trenutku ko jih kliče blagor in korist njih samih in vsega našega naroda k sodelovanju pri državnem vodstvu.

V Kamniku na Glavnem trgu.

Tudi v Kamniku je sreski kandidat dr. Valentin Rožič kar improviziral na Glavnem trgu svoj volilni shod. Možje in fantje, ki so ostali raztreseni po trgu in ki so prišli ravno od maše na Šutnji, so se zbrali okoli njega.

Za uvod je dr. Rožič obujal spomine na svojo mladost, katero je prebil ravno v Kamniku. Saj mu je znan sleherni kotiček v tem mestu, saj pozna vse, dobro in slabo v tej metropoli njegovega rojstnega okraja.

Nato je omenil, kaj Kamniku, ki je sicer lepo mesto, še vse manjka in v čem se mora še spopolniti, zakaj je mesto zaostalo. Kamniško Bistrico je treba regulirati, treba je razmakniti v okolici industrijo, elektrificirati jo. Vse to bo mogoče, če bo narod odločal v državni politiki, če se bo ljudstvo udeleževalo v svoji lastni državi z aktivnim političnim sodelovanjem. Nobenemu ne prilete pečeni golobje v usta, vsak si mora sam izvojevati svobodo in pravice. V tem zgodovinskem trenutku na prelomu nove dobe ne smemo zamuditi prilike, vzeti moramo, kar se nam ponuja, s svojim trudom in naporom moramo doseči, kar nam po vsej pravici gre.

Ne smemo tudi pozabiti, da je požrešnost nekaterih naših sosedov velika, in ne smemo pozabiti na strašne posledice, ki bi nas doletele, če bi držali baš sedaj roke križem. Ravno sedaj, ko nas kličejo, naj pridemo bližje, naj pridemo v Beograd, da se skupno pogovorimo o naših zahtevah in potrebah.

Potrebe kamniškega volilnega okraja so velike. Okraj potrebuje zboljšano železni-

sko zvezo, potrebuje dela, industrije, da bodo imeli vsi kruha. Dr. Rožič je poudaril, da ne gre za njegovo osebo. Ravno pri teh volitvah gre za ljudstvo, ki tone v čedalje večjo bedo zaradi zavožene bivše strankarske politike. Zato mora slovensko ljudstvo v Beograd, da vidi, kaj se tam godi, kaj se dela, da pove, kaj ono potrebuje. Z brati Hrvati in brati Srbi, s katerimi smo ene krvi, hočemo sodelovati za blagor vseh. Kdor ima svoj dom in svoje gospodarstvo in se za vse to ne briga in beži od njega, ta vsega tega ni vreden, ali ni pri pravi pameti. Tako je tudi z državo in državnim gospodarstvom. Kdor v njem noče aktivno sodelovati, ga pač ni vreden.

Med govorom dr. Rožiča se je čulo v začetku mrmranje in ugovarjanje, katero je pa tudi kmalu utihnilo, ko so navzoči videli, da jih vabi k resnemu delu mož, ki mu ni za stolčke časti in denar, temveč za korist in blagor ljudstva. Z napetostjo so navzoči možje in fantje, ki jih je bilo okoli 200, poslušali dr. Rožiča do konca in so mu po zadnjih besedah pritrjevali.

Sijajno uspeli shodi v Krašnji, Blagovici in v Trojanah.

Izredno zanimanje so pokazali volilci za sreskega kandidata dr. Rožiča v Krašnji, Blagovici in v Trojanah. Črni Graben je večeraj trezno in brez napihnjenega hrupa manifestiral za državno edinstvo in za novo politiko v Jugoslaviji.

V Krašnji so se zbrali možje in fantje in tudi žene v tamošnjem Gasilskem domu. Dr. Rožič se je najprej zahvalil za izredno lepo udeležbo in za to, da so mu dali za shod na razpolago svoj Gasilski dom. Nato jim je na kratko pojasnil, zakaj se je odločil za kandidaturu in kaj je globlji pomen bližajočih se volitev. Nato je govoril o gospodarskem položaju v naši državi in posebno še v kamniškem volilnem okraju, ki je od dne do dne slabši. Potrebe ljudstva so od dne do dne večje, ker se doslej ni zanj nihče resno pobrigal. Nujno je potrebna železnica iz Savinjske doline čez Vransko, Motnik, Tuhinjsko dolino, Kamnik in Kranj, kakor tudi železnica po Črnem Grabnu. So pa še druge nujne potrebe, kakor izpopolnitev elektrifikacije, dvig poljedelstva in trgovine ter obrti itd.

Glede na očitke dr. Rožiču od nekaterih strani, češ da je podkupljen in da se je prodal, je dr. Rožič navzočim iskreno in pošteno zatrdil, da je šel v Beograd in da se bo vrnil iz Beograda, kakršen je, toda odločil se je, da bo pomagal reševati vse težkote, ki so se pojavile v našem javnem življenju zaradi zavožene prejšnje politike. Človek mora pogledati resnici v oči, mora, če hoče ali noče, računati z dejstvi in s tem kar je, če mu je to všeč ali če mu ni všeč. Toda mi Slovenci moramo sodelovati pri vodstvu naše državne politike, mi moramo biti aktivni v delu za blagor vseh, sicer nam preli nevarnost, da bomo zaostali v vsem.

Križem rok ne smemo držati. Pred nami je doba socijalnih reform in prenovljenega državnega življenja na novi bolj zdravi, bolj stvarni podlagi. Političnega življenja se moramo udeležiti in ne smemo čakati. Za to našo zemljo se moramo boriti na ta način, da smo pri državnem krmilu. Vse drugo, kar nas sedaj še tare, kar nam ni všeč in kar ni potrebnega in kar je nastalo samo za silo in po sili, vse to se bo uredilo s časom. Država je velika. Srbi so bili 500 let pod turškim suženjstvom, Hrva-

Trije veliki shodi sreskega kandidata g. Cererja

Sreski kandidat za kamniški srez g. Anton Cerer je imel danes v moravski okolici tri uspene shode, ki so se vsi razvili v navdušeno manifestacijo za čim številnejšo volilno udeležbo.

Prvi shod je bil ob 9. dopoldne v Moravčah. Kljub neprimerno izbrani uri je prišlo na shod iz vseh okoliških vasi nad 120 volilcev. Shod je otvoril načelnik zadružnega doma g. Lovrač in podal besedo živinozdravniku iz Kamnika g. Rauterju. G. Rauter je v temperamentnih

ti nad 1000 let pod madjarskim, mi Slovenci nad 1100 pod Nemci, ni čuda, da imamo vsak svoje težave, svoja naziranja. Pomislimo samo, koliko bo olajšano življenje v kamniškem srezu, če bodo zgrajene vse potrebne ceste, skozi Moravče v tuhinjsko dolino itd. in če bodo zboljšane že obstoječe ceste. Za vse te življenjske potrebe sreza se doslej od bivših politikov ni nihče resno zanimal, nihče ni teh stvari jemal resno, nihče ni ljudstvu pomagal.

Z abstinenco seveda ne bomo dosegli ničesar. Bil sem zvest pristaš bivše SLS, je rekel dr. Rožič, in vedno sem voditeljem stranke dopovedoval, naj nikar ne stojte ob strani, naj se aktivno bore za pravice slovenskega ljudstva. Če bi se to zgodilo, bi sedaj že imeli mnogo, kar nimamo. Tako pa je vse zavoženo. Zato moramo posvetiti svojo skrb tej naši veliki hiši — državi. Moramo jo znati ceniti, kakor znajo to drugi veliki narodi. Kaj nam pomaga abstinenco, če ljudje pri tem stradajo in propadajo, če nam grozi brezposelnost, kljub temu, da imamo pravzaprav vsega zadosti, ker nam zemlja mnogo daje, a vendar zaostajamo in ječimo pod vedno hujšimi bremenami.

Navzoči možje in fantje so navdušeni s ploskanjem odobrili dr. Rožičeva izvajanja in med seboj sklenili, da bodo šli 8. novembra vsi na volišče.

V Blagovici pri Krvinu.

V Blagovici so se volilci zbrali v gostilni pri Krvinu. Posesnik in trgovec Pustotnik Franc jim je najprevo s temperamentnimi besedami razložil, zakaj morajo 8. novembra na volišče za svojega sreskega kandidata dr. Rožiča. Povedal jim je, koliko si je dr. Rožič že doslej prizadeval za vse njih najnujnejše potrebe in zahteve. Nato je posesnik Cerer Ernest očrtal na kratko položaj v okrožju, ki čedalje bolj propada, ker se zanj pravzaprav nihče ne briga. Razni javni uradi se prenašajo drugam brez prave potrebe itd.

Dr. Rožič je nato volilcem zopet podrobno obrazložil, kako pogrešna je politika onih, ki hočejo nekaj doseči z abstinenco. Kdor je v odločilnem trenutku zbežal, še nikdar ni ničesar dosegel. Biti moramo stvarni. Ljudstvo zahteva kruha in zopet kruha in tega moramo dobiti. Zakaj pa molimo vsak dan zanj? Kako more biti greh ali celo zločin ravnanje tistega, ki hoče svojemu ljudstvu dobro, ki hoče delati za javni blagor?

Navzoči so dr. Rožiču zopet pritrdili z navdušenim ploskanjem, nakar je posesnik Pustotnik zopet polagal dr. Rožiču na srce, naj se zavzame pred vsem za varčnost v našem narodnem gospodarstvu, če pride kot poslanec v narodno skupščino.

V Trojanah se je vršil nato shod v gostilni Konšek. Tu je bilo sicer manj udeležencev zaradi pozne ure, toda ti so zato s tem večjim zanimanjem poslušali dr. Rožičeve besede. Dr. Rožič jim je pojasnil položaj in pomen bližajočih se volitev ter jim očrtal vse potrebe in zahteve, ki so za vse prebivalstvo v Črnem Grabnu in Tuhinjski dolini življenjske važnosti in katere bo mogoče zadovoljiti in jim ustrezeti le tedaj, če bo ljudstvo izvolilo zastopnike, ki se bodo zanj pošteno in z vso voljo zavzeli. Tudi tukaj so navzoči z navdušenjem njem pritrdili dr. Rožičevim besedam.

Vsi shodi so pa bili velik dokaz, da hoče naše ljudstvo soodločati v državni politiki, da odločno obsoja abstinenco in mlačnost in da je sito vse dosedanje naravnost katastrofalne politike bivših strankarskih politikov.

prepričevalnih besedah zbranim volilcem opisal politični in gospodarski položaj naše države. Razložil je vzroke sedanje gospodarske krize, ki je zavladala po vsem svetu in tudi naši državi ni prizanesla. Poudarjal je stremljenje naše vlade za zboljšanje gospodarskih prilik, zlasti potrebo najetja večjega inozemskega posojila, s čimer bo pomagano predvsem podeželskemu ljudstvu.

V nadaljnjem govoru je pojasnil volilcem, da je bil na sestanku v Kamniku, ki so ga

ga udeležili zastopniki vseh onih občin kamniškega sreza in pristaši vseh bivših strank, soglasno postavljen za sreskega kandidata g. Anton Cerer iz Kamnika, katerega srez pozna kot delavnega moža in borca za blaginjo našega kmečkega ljudstva in vseh stanov.

Ako naj bodo te volitve, je končal govornik, plebiscit in enodušna manifestacija za našo državo, potem 8. novembra vsi na volišče!

Nato je dobil besedo kandidat g. Cerer, ki se je predstavil volilcem in jih v kratkem, jedrnatem govoru opominjal, da je patriotična dolžnost vsakega Jugoslavana, da gre 8. novembra na volišče, ko nas kliče naš kralj na sodelovanje za konsolidacijo naše domovine, za omiljenje gospodarske krize in za pomirjenje političnih strasti. Poudarjal je, da ne stopa pred volilce, da bi jim obljubljal nemogoče stvari, kakor je bilo to pred vsakimi volitvami navada. Obljublja pa, da bo zastavil vse moči za napredek in blagor kamniškega sreza. Govor g. Cererja je bil sprejet z bur-

nim odobravanjem.

Govoril je še upokojeni bančni ravnatelj g. Toman iz Moravč, ki je priporočal kandidaturu g. Cererja in pozival, da gre vsa moravska dolina 8. novembra kakor en mož na volišče!

Na koncu je govoril še kandidatov namestnik g. Ignacij Tome iz Moravč, ki je prav tako apeliral na državljansko dolžnost vsakega volilca, da se udeleži volitev.

Popoldne ob 3. se je vršil shod v Lukovici. Shoda se je udeležilo mnogo nad 200 volilcev, ki so vsi živahno odobrvali izvajanja govornikov in sprejeli kandidaturu g. Cererja z odobravanjem na znanje.

Ob 5. uri se je vršil shod v Dobu, kjer se je v gostilni g. Detele zbralo nad 150 volilcev. Shodu je predsedoval domačin posestnik Oražem. Govorili so gg. Rauter, kandidat Cerer, kandidatov namestnik Tomc, Toman iz Moravč in pa dobski rojak Fran Stare, ki so vsi pozivali na čim številnejšo udeležbo pri volitvah.

Velik volilni shod v Litiji

Minister Pucelj in sreski kandidat g. Mravlje pred volilci

Litija, 25. oktobra.

Po daljši dobi je naš okoliš spet stopil v volilno razpoloženje. Včerajšnji dan pa so zlasti napeto pričakovali naši volilci, ker je bil najavljen poset g. ministra Pucelja in kandidata za litijski okraj g. Mravlje. Ze mnogo pred 20. uro, ko je bil napovedan začetek, so bili natrpani prostori restavracije na Pošti. Zanimivo je, da so dospeli volilci ne samo z Litije, temveč tudi iz Gradca, Hotiča, Ponovič, Šmartna in okolice; ko je otvoril sestanek g. Lajovic, je bilo navzočih okrog 300 mož in fantov.

Glavnuemu referentu g. ministru Pucelju so bili že ob pričetku prirejene pristranske ovacije. Očividno dobro razpoložen nad velikim posetom je razpravljal g. minister najprej o vprašanju, zakaj moramo 8. novembra vsi na volišče. S svojimi stvarnimi dokazi je prepričal tudi najbolj malodušnega poslušalca. Zanimivo je bilo izvajanje o sedanjem našem državnem kakor tudi o splošnem svetovnem položaju, kjer je zlasti naglasil potrebo državnega varčevanja. V lepih primerih, da je prav potrebno razmotrivanje v miru in s pametjo o volitvah, je odevetoval strašno mrzno pri državljanjskih poslih, je uničujoče bičal tajno rovarjenje brezdomovinskih elementov, ki odsvetujejo davkoplačevalcem udeležbo pri državnih poslih. Izbrpa v vabljivem tonu in z duhovnimi vneski prepleten govor je dal mnogo pobud za razmišljanje našim podeželskim ljudem.

Simpatično je bil sprejet g. Mravlje, ki se je prvič pojavil v našem okraju. Volilci so pozor-

no sledili izvajanjem svojega kandidata. G. Mravlje je vzel pod drobnogled situacijo litijskega okraja, ki je znan kot gospodarsko eden najbolj siromašnih krajev. Pri nas ni izrazitih kmečkih skupin niti ločenih delavskih centrov. V našem okraju je tip človeka obrtnika-kmetovalca in delavca-obrtnika. Večina slojev je organiziranih v svojih strokovnih organizacijah, izven vsake strokovne organizacije pa so mnogi podeželski mali kmetje. Ko se bodo tudi ti udeleževali političnega življenja potom svojih organizacij, bo zadobila beseda demokracija svoj veljaven pomen. Nato je g. Mravlje obrazložil cilje agrarne reforme, ki je prečja tudi v našem okraju. Govornik je zaključil z željo, da naj bi 1. 6. januar izreznili naše ljudstvo, da bo prežeto z mislijo: delajmo tako, kakor zahtevajo interesi celokupnosti in ne posameznika.

G. Mravlje se je z govorom posrečeno predstavil svojim volilcem, in je bil za podane misli živahno nagrajen.

Skupščina je sprejela nato še predlog, da se pošlje namestniku kandidata g. Biroli brzoglavni pozdrav.

S sklepom, da pojdemo vsi 8. novembra na volišče za sreskega kandidata g. Mravlje, je bilo zaključeno imigrantsko zborovanje.

V nedeljo je bilo prirejenih še več lepih shodov v Šmartnem, Kandršah in drugod. G. M. Mravlje je žel povsod simpatije in zaupanje svojih volilcev.

Pomemben volilni govor ministra Marinkovića

Beograd, 25. oktobra. 1. Danes predpoldne se je vršil v Kučevu pri Golubcu velik narodni shod, na katerem je bil navzoč tudi minister zunanjih poslov dr. Marinković. Zborovanja se je udeležilo okoli 3000 ljudi. Po otvoritvi je imel g. dr. Marinković govor, v katerem je uvodoma spominjal na dogodke v naši državi pred tremi leti kot na vzroke, radi katerih se je tedaj prekinil parlamentarni režim. Navedel je kot primer zavednih narodov Angleže in Francoze, kateri v svojih državah res da sami odločujejo o svoji usodi in bodočnosti, vendar pa dobro razlikujejo med stvarmi, katere smejo napraviti za predmet glasovanja in stvarmi, katerih ne smejo izročiti posameznim strankam kot predmet partijskih sporov in neoglasja.

Nato je govornik govoril o gospodarski krizi. Težka je ta kriza, mnogo težja še v nekaterih drugih državah kot pri nas. Ona more trajati še delj časa, zato je naša naloga, da se z vzemi silami trudimo, da zmanjšamo in preprečimo njene škodljive posledice. Govornik je nato poudarjal, da bo prva zahteva naše bodočnosti, da se vedno ohrani stik z narodom in čujejo njegove želje in potrebe. Ja bo vlada vedno poučena o tem, kakšne sodbave donajajo one mere, katere so bile podvzete v svrhu večjega zblizanja in sodelovanja v državi.

Res je danes naša država večja in trdnjša, toda še vedno moramo paziti na njeno varnost in odbojno silo. Okoli nas je mnogo ne-

prijateljev, ki niso razorožili. Mnogo jih je in niso zadovoljni s svojim plenom, največ še vedno gledajo na nas grabežljivo in poželjivo. Samo onega, ki je močan in pripravljen na boj, si sovražnik ne upa napasti. Ako pa bi obstojala sumnja, da se naša edinstvo od 1. 1928. dalje ni ojačila, bi kmalu uvideli, da je še vse polno takih elementov, ki bi skušali spravljati v nevarnost naš obstoj. Mi tega ne smemo dopustiti. Politično življenje v naši državi mora biti tako, da so ves svet videli, da je naša država pripravljena braniti svojo svobodo.

Nato je prešel dr. Marinković na pomen volitev dne 8. novembra. Ta dan moramo dokazati, da govori ves narod, da smo složni in močni, da zupamo vase in svoje edinstvo, ki more in mora ustrahovati vse neprijatelje. To, kar smo si priborili s krvjo, hočemo braniti proti vsakemu in brezobzirno. Osnovna državna vprašanja morajo v bodoče ostati izven vsake diskusije, dogodki iz preteklosti se ne smejo več ponoviti. Šele potem, ko nam bo to prešlo v meso in kri, bomo smeli pričeti s preosnovanjem našega parlamentarnega življenja in se bodo sreski kandidati postavljali zopet po starih sistemih. Toda poprej ne, za nobeno ceno.

Po končanem shodu se je notranji minister g. Marinković odpeljal z avtom v Golubac, kjer se vrši jutri veliko zborovanje.

Muslimani gredo vsi na volišče

Sijajen govor ministra dr. Hasan-Begovića

Tuzla, 25. oktobra. Včeraj se je tu vršil velik volilni sestanek, ki so se ga udeležili v največjem številu tako muslimani kot tudi pravoslavni. Sestanka se je tudi udeležil minister Hasan-Begović, ki ga je pozdravil načelnik kladanske občine Mumín efendija Sarić. Na trgu pred Alipašino džamijo se je nato vršilo ogromno zborovanje, ki ga je vodil prota Mihajlo Savić. Po pozdravnih besedah predsednika je povzel besedo minister Hasan-Begović in tako-le govoril:

Dragi bratje in prijatelji! Prišel sem v vašo sredo po svoji dolžnosti, ki jo imam do naroda in države. Prišel pa sem tudi kot kandidat tukajšnjega sreza. Kot kandidat bi moral po do sedanjem volilnem običaju razviti program svojega bodočega dela in obenem pred vas izrestiti dve do tri torbe obljub. Nato pa bi se vseh del v voz in odšel. Toda jaz vam ne bom razlagal programa svojega dela, ker bo popolnoma isti, ki sem ga do sedaj v svojem življenju vedno izvajal in kateremu hočem ostati zvest tudi v bodoče. V tem delu so bile merodajne v glav-

nem one ideje, ki so poudarjene v historičnem manifestu od 6. januarja in zato bom v par besedah označil pomen volitev od 8. novembra.

Naš vzvišeni vladar (živio-klici!), ki je v vsakem trenutku vodil račun o naši skupni hiši, je z modrim aktom odvrnil nevarnost, ko je bila ta največja in grozila naši državnim celini. S tem je zaustavil veliko narodno zlo in pokazal pot, po kateri moramo iti. Zaoral je globoko brazdo bratske ljubezni, ki je neobhodno potrebna za rešitev naroda in države. Njegovo Veličanstvo kralj je napisal na svojo zastavo pomembne besede: Brat je mio koje vere bio.

Osmega novembra kliče domovina.

Zato bratje ne prihajam med vas, da bi vas pridobil za sebe. Nečem to delati. Če se zavodate, koliko je za vas vredna ta vaša lepa domovina, potem boste 8. novembra izvršili svojo dolžnost. Nikar se ne vračajte v velikem državnem in narodnem poslu ob volitvah nazaj na stare nebratske prepire. Nikar ne očitajte komurkoli, da je pripadal preje tej ali oni stranki. Mi smo se pred dvema leti delili po veri, po

plemenu in po pokrajinski pripadnosti in zato je vsakdo vlekel voz na svojo stran in razume se, da zato ni moglo priti do sloge. Za nemile dogodke, ki so se odigrali v Narodni skupščini, niso krivi ne voditelji in ne narod. Krivda je samo na tem, da smo se od vsega početka razdelili na stranke. Zato moramo iti sedaj po poti, ki nam jo je pokazal vzvišeni vladar in spoštovati vero vsakogar. Nobena stvar nas ne sme več deliti.

Niso to navadne volitve!

Volitve od 8. novembra niso običajne. Dolžnost vsakega državljana je, da pride na volišče, njegova pravica pa, da glasuje za kogar hoče.

Prav tako, kakor je vaša dolžnost, da v slučaju potrebe in če vas kliče domovina, branite njo s puško v roki, tako je tudi sedaj vaša dolžnost, da se odzovete njenemu pozivu. Nikar se ne varajte! Voja ni dokončana. V vsej Evropi vlada danes povsodi gospodarska vojna, ki pretresa vse dežele, pa i nas polagoma zadeva. Zato vsi eden za drugega in složno moramo vsi pomagati kraljevski vladi, da se upre vsem nepravilnostim, ki nam iz tujine prete.

Gospodarski program vlade.

Kot skromni delavec ne morem reči, da je to moj program. To je političen program naše vlade, obenem pa mora postati program vsega naroda, ker gre za biti ali nebiti, ker gre za življenje in napredek naše države. Gospodarski program je težak, vendar pa enostaven. Njegovo izvajanje vidite. Vlada ima polne roke posla, da pravočasno ukrene vse potrebne odredbe, da odkloni splošne nevarnosti in da pomaga krajem, ki so trpeli od suše in slabe letine.

Nato je govoril še minister o nekaterih lokalnih vprašanjih in nato je zaključil svoj govor s pozivom, da gredo vsi na volišče. Še enkrat je poudaril, da jih ne kliče posameznik, temveč domovina in narod.

Govor ministra so sprejeli zborovalci z velikim navdušenjem in dolgotrajnim odobravanjem. Ko je še govorilo več domačinov je kot zadnji spregovoril prota Mihajlo Savić in dejal:

Poznavajoč narod svojega kraja morem vam dati častno besedo v imenu tukajšnjega naroda, da se bo narod teh krajev brez razlike na

vero, brez razlike na bivšo strankarsko opredeljenost in brez razlike na plemensko pripadnost odzval pozivu vlade in popolnoma složno in bratsko razpoložen odšel na volitve.

Danes velik shod v Domžalah

Danes se bo vršil v Domžalah v restavraciji na kolodvoru velik volilni shod, na katerem bosta govorila sreski kandidata za kamniški okraj dr. Valentin Rožič in ravnatelj Srednje tehnične šole iz Ljubljane prof. Josip Reiser.

Pred zaključkom vlaganja kandidatnih list

V nekaterih banovinah so že vložene vse kandidatne liste. Tako na primer v Vardarski banovini. Tu je 37 volilnih srezov, skupno pa je vložnih 89 kandidatnih list. V dveh volilnih okrajih kandidira celo po 5 kandidatov. Najjasnejši dokaz,

kako silno se narod zanima za volitve!

Posebno veliko zanimanje se opaža v večjih krajih. Vsi volilni sestanki v Južni Srbiji so bili odlično obiskani. Najbolj razveseljivo dejstvo pa je to, da so volilni sestanki pokazali, da je popolnoma izbrisana bivša strankarska razdvojenost in da je prebivalstvo enodušno razumelo važnost sedanje nacionalne politike.

Osem list v vršačkem srezu

Menda bo glede števila list odnesel vršački srez prvenstvo, kajti do sedaj je vsega skupaj vložnih 8 kandidatnih list. Na novo kandidirajo: Nikola Singer, advokat iz Vršca, Sava Lekić, duhovnik, trgovec Vlada Kanački, posestnik in minar Mihajlo Vagner, duhovnik Todor Petrić.

Druga lista v Zagrebu

Sodišče je potrdilo drugo kandidatno listo za mesto Zagreb. Kandidata sta: dr. Mile Miškulin in Artur Mahnik, zagrebški podžupan in upravitelj nadškofijskih posestev. Namestnika pa sta Fran Kukuljević, župan v p. in posestnik Viktor Pandić, obrtnik.

Važni rezultati washingtonskih sestankov

Popolen sporazum glede gospodarskih in finančnih vprašanj in vojnih dolgov — Moratorij se ne podaljša — Amerika pristala na znižanje vojnih dolgov

Washington, 25. oktobra. AA. V uradnem francoskem komuniqueju, ki je bil izdan o dosedanjih razgovorih med Lavalom in Hooverom, se izraža posebno potreba, da se redna služba plačevanja reparacij po Youngovem načrtu po preteku enoletnega moratorija zopet redno vrši. Zato bodo morale evropske države julija prihodnjega leta skleniti vzpostavitev reparacijske službe na podlagi Youngovega načrta, nato pa bodo sledili sklepi o zmanjšanju medzavezniških vojnih dolgov.

Pariz, 25. oktobra. AA. Dopolnilni agencije »Havas« v Washingtonu naglašajo v komentarju k uradnemu komuniqueju o razgovorih, kar dokazuje že sam problem, ki ga je bilo treba rešiti. Laval ni niti najmanj insistiral na praznih formulah in satisfakcijah v pogledu varnosti, temveč je prenesel težišče problema na gospodarska vprašanja. Posebno velik je uspeh v zadevi reparacij, ki se bodo morale po preteku enoletnega moratorija zopet plačevati. Ni govora o podaljšanju moratorija, pač

pa se naglašajo potreba, da se plačevanje reparacij po moratoriju zopet začne na podlagi Youngovega načrta. Hoover je sprejel tudi predlog o zmanjšanju medzavezniških vojnih dolgov.

Največja korist razgovorov pa je ta, da so dokazali potrebo sporazuma in izmenjave misli med državniki velikih narodov ter doprinesli nov dokaz o posebni potrebi najožjega sodelovanja med Francijo in Zedinjenimi državami Severne Amerike. To sodelovanje mora priti do izraza predvsem na gospodarskem polju ter pri reševanju gospodarskih vprašanj. Sporazum med Francijo in Zedinjenimi državami bo brez dvoma kar najboljšo odjeknil v javnem mišljenju Amerike in Francije.

Washington, 25. oktobra. AA. Laval je imel ponoven sestanek s Hooverom. Državni podtajnik Mellon je priredil popoldne kosilo na čast francoskemu ministrskemu predsedniku.

Prihod ministra Grandija v Berlin

Sprejem na anhaltski postaji — Dva sestanka s kancelarjem Brüningom

Berlin, 25. oktobra. AA. Italijanski minister za zunanje zadeve Grandi je dospel danes dopoldne ob 9:30 na Anhalterbahnhof v Berlinu. Sprejeli so ga nemški državni kancelar Brüning s tremi državnimi podtajniki, nemški poslanik v Rimu von Schubert ter številne odlične osebnosti. Z italijanske strani so bili na kolodvoru italijanski poslanik z osebjem poslaništva, italijanski generalni konzul ter predstavniki italijanskih društev v Berlinu. Potem, ko so prisotni pozdravili Grandija, je državni kancelar Brüning izročil Grandijevo so-

progi šopek rdečih rož. V slavnostni dvorani na kolodvoru je Grandi govoril po radiju za nemške radijske postaje. Ko je stopil s kolodvora, so italijanskemu zunanjemu ministru člani italijanske kolonije in množica priredili navdušene ovacije.

Berlin, 25. oktobra. AA. Ob 11. dopoldne je Grandi obiskal Brüninga ter se z njim pristrčno razgovarjal trideset ure. Nato je Brüning vrnil Grandiju obisk na italijanskem poslaništvu. Opoldne je bilo svečano kosilo v zunanjem ministrstvu v čast Grandiju.

Zopetna otvoritev dunajske borze

Dunaj, 25. oktobra. (d) Kakor borzna zbornica uradno objavlja, bo dunajska borza v torek 27. t. m. zopet otvorjena, toda samo za omejen čas od pol 12. do pol 13. Ob sobotah ostane borza zaprta. — Prepoved trgovanja z madjarskimi vrednostnimi papirji, ki je bila izdana v juliju t. l., ostane še naprej veljavna, dokler se zopet ne otvori tudi budimpeštanska borza.

Prehrana pasivnih krajev

Cetinje, 25. oktobra. r. Včeraj so dospeli 4 vagoni hrane za prehrano prebivalstva Zetske banovine, ki je trpelo radi suše in vremenskih katastrof. Dva vagona hrane bodo razdelili v cetinjskem, dva pa v podgorijskem srezu.

Novo zlato za Francijo

Cherbourg, 25. oktobra. AA. Včeraj so izkrcali v Cherbourgu za pol milijarde frankov zlata, namenjenega za pariške banke.

Veliki novinarski koncert v Beogradu

Beograd, 25. oktobra. Beograjska sekcija jugoslovskega novinarskega združenja priredi v soboto 1. decembra koncert v najlepši beograjski dvorani palače Riunione. Čisti dobiček je namenjen obnemoglim novinarjem in njihovim družinam.

Neuspeh največjega zrakoplova

Newyork, 24. oktobra. r. V Lakehurst je prispel največji zrakoplov na svetu »Akron«. Dolg je 785 čevljev. Zgradili so ga za ameriško vojno brodogradnjo. Uradni poizkusi zrakoplova se niso preveč obnesli in so naleteli ponekod na precej ostre kritike. Pravijo, da je zrakoplov pretežak in premalo trdno zgrajen. Letalski poveljnik Rosendale, ki se je sam udeležil poskusne vožnje, priznava, da zrakoplov ne vozi s hitrostjo 84 milj na uro.

Agitirajte za »Jugoslavana«!

Sokolsko zborovanje na Taboru

Župna odborova seja — Krasen dinicah 16.000 pripadnikov

Ljubljana, 25. oktobra.

Starešinstvo Sokolske župe Ljubljana je sklicalo danes široko župno seja, katere se je udeležilo po svojih delegatih od 65 župnih edinic 55, in to iz najoddaljenejših krajev — iz sreza Čabar. Ta impozantna udeležba je pokazala, da vlada v sokolski župi vzorna disciplina in da se društveni funkcionarji zavedajo svojih sokolskih dolžnosti.

Seja je otvorila točno ob 10. dop. v mali dvorani na Taboru župni starosta br. dr. Pipenbacher. Po njegovem pozdravu in uvodnih formalnostih se je prešlo takoj na dnevni red.

Prvi je podal izčrpno poročilo župni tajnik brat Stane Flegar. V svojem poročilu je omenjal delo župne uprave od glavne skupščine do današnjega zborovanja, ki je bilo zelo živahno. V župni upravi so se izvršile nekatere izpremembe, splošno se opaža velik napredek pri društvih, kar so pokazale društvene prireditve. Med letom so se razvili 4 novi prapori, zidajo pa se 3 novi sokolski domovi in sicer v Šiški, Ribnici in Ivančni gorici. Sokolska ideja se v župi kljub nekaterim odkritim in prikritim nasprotnikom krepko širi in pridobiva čim več prijateljev in pripadnikov med našim kmetskim narodom. Zanimivo je statistično poročilo: župa šteje danes 50 društev in 15 čet, v letošnjem letu je bilo nanovo ustanovljenih 19 edinic. Stanje sokolskih pripadnikov je to-le: v letu 1930. je štela župa 11.701 pripadnika in sicer 8056 članstva, 1276 naraščaja in 2369 dece, danes pa šteje župa 16.000 pripadnikov in to: 8.028 članov, 2629 članic, 1153 moškega, 596 ženskega naraščaja ter 1895 moške in 1609 ženske dece, torej znaša prirastek 4299 oseb. Končno je brat tajnik omenjal, naj bo vse delovanje društev posvečeno Tyrševi proslavi in IX. vsokolskemu zletu v Pragi, kamor mora Ljubljanska župa pohiteti v čim večjem številu. Poročilo brata tajnika so zborovalci soglasno in z odobravanjem sprejeli.

Načelnik brat Lojze Vrbovec je v svojem poročilu ugotovil večji in boljši napredek od lanskega leta. Svoje letne nastope je priredilo 44 društev, ki so po večini lepo uspeli. Vršla sta se dva okrožna zleta v Ribnici in v Dobu, dalje so se vršile spomladni župne tekme na orodju, v jeseni pa v lahkotletiki. Udeležba pri tekmah bi bila lahko večja, zlasti v lahkotletiki. Odkritja spomenika kralju Petru Osvoboditelju se je župa udeležila v častnem številu, ravnotako tekem za državno prvenstvo v »Odbojki« v Mariboru in Zagrebu. Za vzgojo prednjakov se je vršil v avgustu prednjaški tečaj za vodnike naraščaja in dece, sedaj pa se vrši prednjaški tečaj za novostanovljena društva, katerega obiskuje iz 33 društev 40 članov in 27 članic. Tehnično delo, odkar ima župa stalnega prednjaka, se je znatno izboljšalo. Brat Rajmer je obiskal vsa župna društva in s telovadci predelal proste vaje za zlet v Prago. Končno je brat načelnik priporočil pri ustanavljanju novih društev in čet največjo pažnjo ter naj se ustanavljajo nova društva samo tam, kjer so za to dani vsi pogoji.

Blagajniško poročilo je podal knjigovodja br. Luce Straus. Iz poročila je bilo razvidno, da razpolaga župna blagajna s ca. 77.000 Din gotovine, dočim dolgujejo društva župi ca. 153.000

porast Sokolstva v župi - v 65 edicijah — župni zlet v Ljubljani

Din. Apeliral je na vse društvene delegate, da redno plačujejo župne in savezne prispevke, ker bi morala župna uprava napram takim nerednim društvom postopati po pravih in jih črtati iz seznama župnih društev.

Zelo zanimivo je bilo poročilo gospodarja br. dr. Kambiča. Priporočal je največjo štednjo, zlasti v sedanji težki gospodarski krizi. Zelo zanimivo je bilo tudi poročilo o sanaciji sokolskih domov. Po njegovem poročilu se je razvila stvarna debata, v katero je poseglo več bratov, med katerimi sta iznesla svoje upravljene želje brata delegata iz Čabra in Gerovega. Končno je bilo soglasno sklenjeno, da se priredijo okrožni prednjaški tečaji, v večino glasov pa, da se podeli iz banovinske podpore denarna podpora novostanovljenim društvom in četam za najnujnejše društvene potrebe.

Župni zlet v letu 1932. Brat načelnik je nato poročal, da je zbor društevni načelnikov na seji 11. t. m. soglasno sklenil, da se vrši prihodnje leto kot priprava za vsokolski zlet v Pragi župni zlet in sicer na letnem telovadšču Ljubljanskega Sokola. Župni zlet je strogo obvezen za vsa društva in čete, ter se bo vršil 4. in 5. junija 1932. Poleg javne telovadbe in spreveda, bo na predvečer župna akademija, tekme na orodju in ev. stafetni tek v Ljubljano iz vseh župnih edinic. Zborovalci so poročilo sprejeli na znanje in obljubili, da bodo gledali na to, da bo zlet dostojna manifestacija pred zletom v Pragi. Končno je podal br. načelnik še nekaj pojasnil glede zleta v Pragi, narkar so se pri slučajnostih obravnavale razne tekoče zadeve, zlasti obsirna pa je bila debata glede »sportnih dnevov«, ki so jih pričela prirediti nekatera sokolska društva. Soglasno je bilo sklenjeno, da se more sport gojiti v društvih le na ta način, da ne trpi glavni cilj sokolskih društev, t. j. telovadba.

Brat starosta je nato ob 13. zaključil uspelo sokolsko zborovanje z željo, da bi isto rodilo čim več trajnih in koristnih uspehov. Zdravo!

J. H.

Sokolski oder v Šoštanj

Pod predsedstvom br. Robinščaka se je vršila 23. t. m. seja gledališkega odseka, na kateri se je začelo delo za zimsko sezono. Za garderoberja je bil izbran br. Koren, ki ima nalogo, da garderobo uredi, izpopolni in vodi. Knjižnico bo uredila s. Cilka Troberjeva, ki bo izdelala tudi točen seznam vseh dramskih del. Kot inscenator in upravitelj odra je br. Natek, kateremu je poverjena naloga, da skrbno pazi na gledališki oder, ki je sedaj nov in bogato opremljen. Režijo bodo vodili br. Robinščak, Vrečko, Vreže in Rejec. Obravnavalo se je več predlogov glede vaj, reklame itd. V novembru se uprizori Nušičeva veseloigra »Gospa ministrovka« v režiji br. Vrečkota, pri kateri nastopijo naše najboljšje oderske moči. Br. Vreže pa pripravljajo opereto »Mežnarjeva Lizika«, ki bo za Šoštanj novost. Na sestanku se je videlo, da je zanimanje za dramatično veliko in da nam bodo podali naši diletanje v tej sezoni lep program. Dolžnost občinstva pa je, da pridno poseča predstave in s tem daje igralcem veselje in pogum.

Grafičarji so dobili svoj dom

Grafični dom — plačilo požrtvovalnega in nesebičnega dela

Ljubljana, 25. oktobra.

Dolgoletne želje in sanje grafičnega delavstva v Ljubljani so se končno uresničile. Na vogalu Masarykove in Miklošičeve ceste se dviga proti nebu krasna palača — Grafični dom. Ni čuda, da je veselo odjeknil med člani organizacije grafičnih delavcev poziv, da se udeleže slavnostne otvoritve novega doma. Z vseh, tudi najbolj oddaljenih krajev Jugoslavije so prihili odposlanci posameznih podružnic, da skupno proslave slavnostni dogodek.

V soboto, na večer pred slavnostno otvoritvijo doma, se je vršil v hotelu Union tovariški večer, kateremu so prisostvovali člani centralne uprave, delegati podružnic in invalidi grafičarji. Večer je potekel med plesom in prosto zabavo v izredno veselem razpoloženju.

Danes zjutraj po deveti uri so napolnili malo društveno dvorano v petem nadstropju doma predvsem ljubljanski tipografi, prav mnogo pa je bilo tudi zunanjih udeležencev. Pri govorniškem pultu je bil nameščen mikrofoni, ki je preko ojačevalca prenašal vse točke na dvorišču stoječemu članstvu, ki ni imelo prostora v tesni dvorani.

Kot uvod v proslavo je zaigral orkester mariborske »Grafike« Tipografsko koračnico in Ouverturo, zbor ljubljanske »Grafike« pa je odpel Prelovčev himno »Slava delu«

Sledil je otvoritveni govor podpredsednika ljubljanske podružnice Saveza grafičnih radnika Jugoslavije g. Dražila. V svojem govoru je očitno dolgo pot preseljevanja društvenih prostorov, predno se je dvignil mogočni današnji dom. Pozdravil je zastopnika župana in mestne občine, obč. svetovalec Rebeka, dalje delegate: Delavske zbornice in Strokovne komisije gosp. Češlešnika, Narodne strokovne zveze g. Stoparja, Jugoslov. obrtne zveze, Društva tiskarjev, Pokojninskega zavoda, novinarje, delegate raznih podružnic itd. Prečital je pozdravne brzojavke podružnic v Sarajevu, Osijeku, Splitu in Vel. Bečkereku.

Besedo je nato prevzel predsednik gradbenege odbora g. Drago Kosem, ki je v krasnem slavnostnem nagovoru v kratkih obrih izvajal naslednje:

Leto dni je minilo, odkar je na tem mestu zapela lopata svojo pesem. Danes se dviga na

tem prostoru ponosna stavba — Dom grafičarjev! Dom je vzrasel iz prispevkov naših ljudi, prežetih s požrtvovaljem, samozatajevanjem in ljubeznijo za skupno stvar. Preko 60 let dela je položenega v te stene. Kakor klije žitno seme pod snežno odejo, da vzbrsti, ko posije pomladno sonce, tako je klila in končno vstala ta želja in postala resnica, ki pa istočasno že nalaga nove smernice za ustvarjanje v bodočnosti. Leta in leta so se zbirali prispevki, skromni, v samozatajevanju blagoslovljeni!

Uresničile so se sanje predhodnikov, ki so osnovali našo organizacijo. Karl von Rhein in Anton Klein sta prva utemeljitelja našega doma, kajti onadva sta združila že v preteklem stoletju takratne tiskarje v enotno organizacijo. Besede prvega predsednika organizacije, Antona Kleina: »Z neizbrisnimi črkami naj se vtisne v naša srca današnji dan, ki je rojstni dan naše organizacije in ta spominski dan in njegov končni cilj naj preide tudi na naše potomce«.

K uresničenju najtoplejših želja so mnogo pripomogli tovariši, ki so vodili organizacijo. Neizbrisno nam ostane v spominu ime prezgodaj umrlega dolgoletnega predsednika Leopolda Verzaka. Še je živ, ko se je pričelo iz mrzlih tal dvigati zidovje višje in višje. Dogradnja pa ni dočakal. Njegova želja, da bi dobil sobico v Domu, se ni izpolnila — dobil jo je v hladnem grobu. Ta ponosni Dom naj bo njegov spomenik.

Dom grafičarjev ima svojo zgodovino, a ves je kolektivno delo. V tej kolektivnosti je sodelovalo delavstvo vsega Saveza. Dom grafičarjev je last vsega grafičnega delavstva, saj so vsi prispevali zanj. V njem bodo našli odprta vrata vsi, pa najsi pridejo iz Pariza, Berlina ali Prage — stopili bodo na lastna tla.

In sedaj, ko je Dom dograjen, mora oživeti. Postati mora žarišče delavnosti grafičnega delavstva. Postane naj nosilec kulture človeka-delavca. Postane naj stebel nadaljnjega kolektivnega dela na strokovnem, gospodarskem in prosvetnem polju. Dom naj bo srce in sonce, vir za napredek in dobrobit vsega grafičnega delavstva!

Po slavnostnem govoru je izročil blagajnik Dobrodelnega društva grafičnih delavcev gosp.

Strekelj Dom svojemu namenu.

Sledili so pozdravni govori.

V imenu župana g. dr. Puca in mestne občine ljubljanske je govoril obč. svetovalec g. Rebek, v imenu Delavske zbornice in Strokovne komisije g. Češlešnik, g. Ropič v imenu Društva tiskarjev, v imenu Izvršnega odbora Saveza grafičnih radnika v Zagrebu njega predsednik g. Regel, g. Jošt v imenu Centralnega naobrazbenega odbora, dalje v imenu podružnic gosp. Majcen (Zagreb), g. Filipović (Beograd), g. Herdi (Novi Sad), g. Milošević (Sarajevo), g. Kun (Subotica in Vel. Bečkerek), g. Hartl (Split) in g. Kodnacker (Osijek). Čestitke so izrekli tudi g. Stopar v imenu Narodne strokovne zveze in predsednik g. Vrtovec v imenu Pokojninskega zavoda ter v imenu Naobrazbenega odbora SGRJ Zagreb g. Solić.

Slavnost je zaključil pevski zbor ljubljanske »Grafike«, ki je zapel »Geslo« in »Zdravo«.

Proslava češkoslovaškega narodnega praznika v Mariboru

Danes je Maribor na izredno slovesen način proslavil češkoslovaški državni praznik »28. oktobra«. Jugoslovansko-češkoslovaška liga je priredila ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani pivovarne Union slavnostno matinejo, katere se je udeležilo več tisoč ljudi, posebno tukaj živih Čehoslovakov, članov raznih narodnih društev in korporacij ter dijakov in dijakinj vseh srednjih in strokovnih šol.

Matinejo je otvoril predsednik Jugoslovansko-češkoslovaške lige s pozdravom na vse navzoče. Posebno je pozdravil ponkzuala češkoslovaške republike v Ljubljani g. Čihelko, ki se je udeležil slavnosti kot odposlanec konzulata. Vojaška godba pod taktirko dirigenta g. Svobode je zaigrala češkoslovaško himno, katero je občinstvo poslušalo stoje. Sledile so ostale točke programa. Vojaška godba je odigrala uverturo iz opere »Libuša«. Gđ. profesorica Ljudmila Vedralova je ob spremljevanju godbe zapela molitev iz opere »Libuša« ter več slovanskih narodnih pesmi, med njimi tudi »Teče voda, teče...«, za katero je žela poseben aplavz.

Sledil je slavnostni govor publicista Božidara Borka iz Ljubljane, nadalje deklamacije čeških pesmi in govor podkonzula g. Čihelke, ki je posebno poudaril in pohvalil delo Maribora za sodelovanje med Čehoslovaki in Jugoslovani. Svoj navdušujoč govor je zaključil z besedami, da Češkoslovaške ni brez Jugoslavije in ne Jugoslavije brez Češkoslovaške. Končno je zaključil z vzklikom Njegovemu Veleičanstvu kralju Aleksandru. — Matinejo je zaključila vojaška godba s himno »Kde domov moj«. Vsa manifestacija je pokazala, da se Maribor zaveda, da je kot najsevernejše naše mesto prva vez z bratsko Češkoslovaško. Popoldne je tukajšnji češkoslovaški klub priredil v Narodnem domu še posebno interno proslavo praznika. Tudi tej proslavi je prisostvoval g. podkonzul Čihelka iz Ljubljane.

Ljubljana

■ Fotoamater g. Cvelo Švigel je pozvan, da ponovi svoje predavanje »S fotografsko kamero v Julijske Alpe« pri podružnicah SPD v Celju, Mariboru, Kranju in Zagorju. Natančen datum bo pravočasno objavljen. Osrednji odbor SPD.

■ Vabilo na občni zbor »Društva rejcev malih živali za Dravsko banovino«, ki se vrši dne 25. oktobra 1931 ob 10. uri dopoldne v prostorih restavracije »Novi svet« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdravni govor sklicateljev. 2. Poročilo o ustanovitvi novega društva. 3. Citiranje pravih. 4. Sprejem članov in določitev članarine. 5. Volitev odbora. 6. Slučajnosti.

Maribor

m Borba dveh stražnikov z razgrajati. V soboto zvečer so v Vojašniški ulici besno razgrajali opiti 27-letni sedlarski pomočnik Anton B., 26-letni krojač Josip D. in 22-letni tkalec Josip G. Ko jih je hotel stražnik pomiriti, so ga napadli. Priti je moral na pomoč še drugi varnostni organ in šele obema se je posrečilo razgrajati in napadalce ugnati. Zaradi razgrajanja, napada, žaljenja straže in nevarne grožnje se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

m Prvi volilni shodi. V soboto zvečer in večeraj so bili v mariborski okolici prvi večji volilni shodi, ki so vsi prav lepo uspeli. Pokazalo se je, da se volilci zanimajo za volitve in da nimajo prav oni, ki mislijo, da slovensko ljudstvo ne bo storilo dne 8. novembra svoje državljanske dolžnosti.

m Nesreča mesarskega pomočnika. Na Teznu stanujoči in tudi tam zaposleni 28-letni mesarski pomočnik Josip Prelog je večeraj rezal z velikim mesarskim nožem slanino. Pri delu mu je nož nenadoma spodrknil in se mu zadril v prsa. Moral je v bolnico, vendar pa rana ni nevarna.

m Aretacije. Večera je bilo tu izvršenih 5 aretacij. Večinoma so romali v zapore nočni razgrajati, ki jih je omamilo novo vino, in Napad v vintovu. V soboto zvečer so v nekem vintovu pri Sv. Petru pod Mariborom napadli pijani fantje 34-letnega zidarskega delavca Franca Skofiča ter ga z noži ranili na levem stegnu in na hrbtu. Ranjenec, ki je oče 4 otrok in ki je bil napaden docela brez povič, je bil pripeljan v tukajšnjo bolnico.

m Čiščenje Vojašniškega trga. Radi pomanjkanja drugega prostora, se že dalj časa uporablja tudi Vojašniški trg za tržišče. Na njem prodajajo ob sobotah slaninarji svoje proizvode. Mestno tržno nadzorstvo je poskrbelo sicer, da so stojnice higiensko urejene in vredne vse pohvale, občina bi pa morala poskrbeti še za to, da bi se ta trg redno čistil. Pometati in škropliti bi se moral za soboto že v petek zvečer. Sedaj se namreč vrši vse to ob sobotah zjutraj, ko so stojnice in vozovi že razmeščeni. Trg bi se moral posuti z novim drobnim gramozom in

utrditi. Vozovi bi se morali po odložitvi odstraniti, da ne bi delali napote. Odprtina kanala v Langusovi ulici bi se morala preurediti, da ne bi razširjala smrada, a redno bi bilo treba čistiti tudi vse dohodne ulice.

Ne utegnemo razmišljati, ali bi ali ne bi...

Obisk sreskega načelnika v Žireh

Žiri, 23. oktobra.

Na odredbo sreskega načelnika g. dr. Tečkavčiča se je vršil informativni sestanek v občinski pisarni. Navzoči so bil vse občinski odbor z županom g. Leopoldom Nagličem na čelu, župnik g. Josip Logar, šolski upravitelj g. Edvard Hribernik in zastopniki vseh tukajšnjih gospodarskih organizacij. Razpravljalo se je o gospodarskih, kulturnih in socialnih vprašanjih glede na bodoče volitve ter o političnem položaju v občini Žiri.

Župan je v svojem govoru izrazil radost, da je dobil naš srez v osebi g. dr. Tekavčiča res pravega sreskega načelnika, kateri pojmuje vse prilike našega sreza in da je mož na svojem mestu.

G. sreski načelnik povzame besedo, pojasni kaj je vse ukrenil na podlagi prošnji, želji in pritožb, iznešenih na zadnjem setanku ter želel izvedeti tudi današnje želje in potrebe naše občine. Razmotrival se je položaj najbolj perečega vprašanja žirantov naše elektrificirane centrale, nadalje se je razmotrivalo o regulaciji reke Sore in še o mnogih prepotrebni zadevah.

Šolski upravitelj g. Hribernik je pojasnil sedanji položaj na naši šoli. Povdarja, da ni mogoče vzdrževati pouka, ker sedanje šolske plosčice v nobenem pogledu ne ustrezajo današnji potrebi. Sklenilo se je, da občina in krajevni šolski odbor takoj podvzameta vse potrebne korake, da se šolsko vprašanje prične definitivno reševati.

G. sreski načelnik je pazljivo sledil vsem prošnjam in željam, dajal potrebna navodila in pojasnila ter obljubil svojo vsestransko pomoč. Nato je pojasnil današnje stališče kr. vlade, orisal delo in uspehe ter priporočal, da naj se vsi volilci brez izjeme udeleže volitev dne 8. novembra in s tem dokažejo svojo pravo pripadnost naši odnosno svoji državi.

Nato je govoril župnik g. Logar, da se popolnoma strinja z izvajanjem g. načelnika ter povdarja, da glede na današnji veliki čas ne utegnemo razmišljati kaj in kako, ali bi, ali ne bi volili, ker vsi vemo, da smo v svoji državi, imamo kralja imamo vlado, zato je dolžnost vsakega državljanca, da podpira in pripomore h konsolidaciji države. Zato brez pomislekov na volišče. Besede g. župnika so našle med navzočimi največje odobravanje.

V končnem govoru je g. župan izjavil, da bomo pazili na to, da naša občina na dan volitev dokaže svojo narodno zavednost, nato se je g. načelniku zahvalil za obisk, kateri ne bo ostal brez uspeha. G. načelnik se je poslovil z željo na skorajšnje svidenje.

Mlačno vreme — mirna nedelja

Ljubljana, 25. oktobra.

Napovedi vremenskih prerokov so se uresničile. Dobili smo vreme, da človek ne ve ali bi ostal doma ali bi tvegaj majhen izprehod. Nebo je prepreženo s temno sivimi oblaki, ki ne obeatajo nič dobrega. Brez dežnika ni da bi šel od doma in zavedni ljubljanski meščani so ga pač vzeli s seboj — radi sigurnosti. Hudomušneji sicer Slovincem prav radi očitajo, da si Slovence brez dežnika sploh ni mogoče predstavljati, toda svet je zloben in sigurno je pa le sigurno.

Mentaliteta človeka se ravna po vremenu, pravi neki pregovor. Bo menda že res. Kislo vreme — kisle novice. Na policijo ni bilo prijavljenih nikakih slučajev. Prav tako je imela ljubljanska bolnišnica popoln mir. Tudi rešilna postaja ni imela prilike opravljati svojega človekoljubnega dela.

Klicali so jo sicer v enem primeru, toda njen trud je bil zaman. Gostilničar Rožman na Sv. Petra cesti št. 85 se je po kosilu sprehal s svojim triletnim sinom Marjanom po nabrežju ob Ljubljani. Mali Marjanček je po naravi zelo živahen in se je očetu iztrgal iz rok. Nena doma je zdrknil po nasipu in se zakotalil v Ljubljanico, ki k sreči radi regulacijskih del ni globoka. Ljudje so takoj prinesli lestvo in potegnili prestrašenega Marjančka iz vode. Revček se je napil malo vode in prestal malo strahu, drugega pa ni bilo. Rešilni voz, ki je prihital, se je moral vrniti v svojo garažo.

Laško

Smrt uglednega trgovskega pomočnika. Svak našega trgovca gosp. Obal Aleksandra, 19-letni trgovski pomočnik Luter Ljudevit je v celjski bolnici preminul.

Smrt uglednega železničarja. V petek dopoldan se je pri premikanju vlakov v Rajhenburgu ponorečil 32-letni železniški kretnik in posestnik v Radobljah pri Marjagradcu, Selič Martin. Vlak ga je smrtno zmečkal. Rajnkega o prepeljali v Laško, kjer so ga v nedeljo dopoldan pokopali.

Potopljena ladja »Stari Bečej« dvignjena iz Tise

Beograd, 25. oktobra. V petek so dvignili potopljeno ladjo »Stari Bečej« iz reke Tise. Ladja je vršila promet na Tisi med Starim in Novim Bečejem. Za časa velike povodnji 12. septembra se je ladja potopila in se je ob tej priliki ponorečilo 15 potnikov. Po katastrofi so v teku enega meseca izvlekli iz globine 11 trupel. Ostali potopljenci pa so našli šele sedaj, ko je bila ladja dvignjena. Ladja je bila polna peska in blata. Po srečnem dvigu ladje je prišla na lice mesta posebna strokovna komisija prometnega ministrstva, ki ima nalogo, da izsledi krivico, ki je povzročil katastrofo. Ladja je bila zavarovana pri zavarovalnici »Triglava« za 400.000 Din

Razveseljivo naraščanje deviznih zalog

Skupno kritje obtoka bankovcev

Beograd, 25. oktobra. r. Najnovejši izkaz Narodne banke, ki je izšel dne 22. t. m., prikazuje velike spremembe med aktivnimi in pasivnimi postavkami. Podloga se je povečala za skupno Din 3046 milijonov, a vista obveze pa za 715.1 milijona. V podlagi so predvsem narasle devize, med obvezami a vista pa državne terjatve. Do izraza prihaja posebno zadnje zaključeno posojilo 300 milijonov frankov, ki je silovito pojačilo splošni denarni položaj v naši državi. Od 28. junija t. l., odkar je stopil v veljavo zakon o stabilizaciji dinarja, se je zlata zaloga povečala za polnih 116.4 milj. dinarjev. Devize, ki ne tvorijo podloge, so narasle za 1 in pol milijona Din in dosejajo vsoto 23.8 milijonov Din. Drobni se je povečal za pol milijona Din in znaša 33 milijonov Din. Demonetizirano srebro dosega vsoto 34 milijonov Din.

Posojila so v prošlem tednu porasla za 36.6 milijonov Din, eskont menic se je zvečal za 35 milijonov in znaša 1 milijardo 725 in pol milijona Din, lombard se je povečal za 1 in pol milijona in znaša 288.5 milijonov. Skupna vsota posojil je prekoračila 2 milijardi Din. 28. junija t. l. je skupno število posojil znašalo jedva 1458.6 milijonov Din. To pomeni, da se je višina

je narastlo od 37.23% na 38.13%

posojil povišala v teku štirih mesecev za 555.6 milijonov.

Med pasivami je opaziti zmanjšanje obtoka bankovcev za 45 in pol milijona Din, tako da znaša obtok bankovcev točno 5171.9 milijonov Din.

Bančne obveze a vista so v velikem porastu. Povečale so se za 715 milijonov Din in znašajo 1023 milijonov Din. Državne terjatve so se povečale za 652.7 milijonov Din na skupno 677.6 milijonov Din. Tudi žirovni računi so narasli za 30 milijonov Din in znašajo 244.4 milijone Din. Razni računi (državna, gospodarska podjetja) so se povečali za 32.5 milijonov Din in znašajo 101 milijon Din.

Skadencirane bančne obveze so se zmanjšale za 337.4 milijone Din in znašajo 592.9 milijonov Din. Razne pasive so se zmanjšale za 11.6 milijonov Din.

Vsota obtoka bankovcev in a vista obvez znaša 6195 milijonov Din, t. j. za 674.5 milijonov Din več kakor po stanju 15. t. m. Radi zvišanja deviznih zalog je naraslo tudi skupno kritje in sicer od 37.23% na 38.13%. Zlato pokritje pa se je znižalo od 29.98% na 26.74%. Znižanje obtoka bankovcev ali a vista obvez, ki se v najkrajšem času pričakuje, bo pripomoglo, da se zlato kritje zopet povrne na 29%.

Sadni parfum na Ljubljanskem velesejmu

Ljubljana, 25. oktobra.

V G paviljonu je bila danes ob 10. uri dopoldne otvorjena sadna razstava. K otvoritvi se je zbralo veliko število obiskovalcev in interesentov.

Otvoritveni govor je imel podpredsednik sadjarske in vrtnarske družstva g. Humek, ki je uvodoma pozdravil zastopnika bana Dravske banovine, načelnika kmetijskega oddelka g. Podgornika, zastopnika TOI, zastopnika Kmetijske družbe, ravnatelja Laha in ostale predstavnike našega gospodarstva. Med mnogostevilnimi gosti smo opazili kmetijskega svetnika pri banski upravi g. Trampuža, inspektorja g. Zidanskega, ravnatelja velesejma konzula dr. Dularja, češkoslovskega konzula g. Ševčika, generalnega tajnika TOI v pok. g. dr. Windischerja, tajnika TOI g. dr. Plessa i. dr.

Ta prireditve je po vrstnem redu tretja v Ljubljani. Razvojna doba je pokazala, da smo na tem polju lepo napredovali, saj nam mnogostevilni asortiment letošnjega sejma nudi izredno pestro sliko. Če primerjamo današnje rezultate s prejšnjimi, opažamo že na prvi pogled velik razmah in mnogo razumevanja za napredek sadjarstva v naši banovini.

Selekcijoniranje in podvig kakovosti sadnih pridelkov pri nas je s sodeovanjem kmetijskega oddelka pri banski upravi, Kmetijske družbe in v veliki meri s potrebno spodbudo Sadjarskega in vrtnarskega društva, dosegel tako zadovoljiv nivo razvoja, da se našemu sadju, posebno jabolkam čedalje bolj utira pot na domača in tudi tuja tržišča. Tudi tehnični razvoj, po principih moderne sadne trgovine, je doprinesel pri nas razveseljiv razvoj. Pakovanje in garniranje jabolk se vrši danes po predpisih mednarodne trgovine. Standardizacija in tipiziranje nudi najlepše vidike za bodočnost. Kljub težkim nepravilnostim, ki so jih povzročile letos vremenske neizdatnosti, so posamezni razstavljalci pokazali tako lepe uspehe, da more biti z njimi zadovoljen tudi najbolj razvajen konsument.

V imenu banske uprave je razstavo otvoril načelnik kmetijskega oddelka pri banski upravi g. Podgornik, ki je prirediteljem želel v imenu gosp. bana kar največ uspeha na tej sadjarski prireditvi, ki se vrši v okvirju banovinske

sadjarske razstave v Ptuj, ki je bila pred 14 dnevi tako uspešno zaključena.

S tem je bil oficijelni del otvoritve zaključen. Mnogoštevilni gostje so si ogledali bogato razstavo, ki je napolnjena s prirodnimi sadnimi parfumi, kakor se je tako točno izrazil direktor ljubljanskega velesejma g. dr. Dular.

Razstavljenih je preko 1000 zabojev po ca. 20 kg jabolk, od katerih je samo marljiva podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Boštanju prispevala s 300 zaboji. Vsi zaboji so ameriškega sistema, sadje je pravilno vloženo, večina sadja je tudi zavita v svileni papir, kar odlično dviga kakovost sadja. Med jabolki so v prvi vrsti zastopane kanadske, robovec in pa damastonov kosmač. Tudi štajerske mošaneke tvorijo znaten asortiment. Vse sadje je čisto in zdravo ter je že takoj po otvoritvi doseglo prav lepe rezultate. Nad polovico razstavljenega sadja je bilo že v teku dopoldneva razprodanega.

Da so razstavljalci v tako kratkem času in tako bogato založili sadni sejem, je v prvi vrsti zasluga aranžerjev Sadjarskega in vrtnarskega društva, kateremu želimo kar največ uspehov letos kakor tudi v bodočnosti.

Sport

Nogomet v Ljubljani

Ljubljana, 25. oktobra.

Danes so se vršile v Ljubljani tri prvenstvene tekme I. razreda. Na igrišču Primorja sta se vršili dve tekmi. Slovan je po težkem boju premagal rezervo Primorja in si s tem znatno utrdil vodstvo v tabeli. Jadran je sigurno premagal rezervo Svobode. Prav tako je bila sigurna zmaga rezerve Ilirije nad Hermesom, ki pa je bil do polovice povsem enakovreden nasprotnik. Rezultati so bili naslednji:

Slovan : Primorje B 3 : 2
Jadran : Svoboda B 6 : 1
Ilirija B : Hermes 6 : 3 (2 : 2)

Stanje tabele po 25. oktobru:

Slovan	5	4	0	1	16:9	8
Primorje B	5	3	0	2	13:11	6
Ilirija B	5	3	0	2	21:18	6
Grafika	4	2	0	2	10:9	4
Hermes	3	1	1	1	7:7	3
Jadran	5	1	1	3	7:10	3
Svoboda B	3	0	0	3	1:11	0

Na igrišču Hermesa se je vršila drugorazredna prvenstvena tekma Sparta : Svoboda V16, ki se je končala s 5 : 0 za Sparto.

Rapid : Maribor 2 : 1 (1 : 0)

Maribor, 25. oktobra.

Na igrišču SK Maribor se je danes popoldne vršila nogometna tekma med SK Rapidom in SK Mariborom, ki je končala z zmago Rapida v razmerju 2 : 1. Tekma je bila zelo medla, ker je Maribor nastopil s 6 rezervnimi igralci. Razumljivo je, da radi tega igra ni bila na višini. Kljub temu pa zmaga Rapida ni bila zaslužena in bi bil Maribor lahko zmagal, da ni zastreljal 11-metrovke. Sodil je g. Nemeč slabo, zlasti v presoji foulou. — V predtekmi je prvo moštvo Svobode porazilo rezervo Rapida s 5 : 3 (3 : 0). Sodil je g. Mohorko.

Lahkoatletski trojboj Rapida

Maribor, 25. oktobra.

SK Rapid je priredil danes dopoldne lahkoatletski trojboj za gospode in dame, ki je prav dobro uspel. Končni placement za gospode je sledeči: 1. Monderer (1567 točk), 2. Gutmeter (1550 točk), 3. Jeglitsch (1531 točk). Vsi od Rapida. Končni placement dam pa je: Wernigg 86 točk, Franke 65 točk (obe Rapid), 3. Mlakar 60 točk (Maraton).

Jugoslavija visoko poražena na Poljskem

Poznanj, 25. oktobra.

Današnja tekma med Poljsko in Jugoslavijo se je končala z rezultatom 6 : 3 (5 : 2) za Poljsko. Jugoslovansko moštvo je igralo zelo slabo, posebno v prvem polčasu. Poraz je zakrivil v prvi vrsti vratar Spasić, ki je imel jako slab dan.

Ostale tekme

Zagreb: v soboto: Hašk : Jugoslavija 0 : 0, v nedeljo Jugoslavija : Hašk 5 : 3 (3 : 0).

Beograd: sobota: Garbarnia (Poljska) : Soko 2 : 0 (1 : 0), nedelja: Garbarnia : BSK 3 : 2 (1 : 2).

Novi Sad: Soko (Beograd) : Radnički 4 : 2. Građec: Grazer Sportklub : Concordia 4 : 3 (4 : 1).

Osijek: Hazena : Concordia (Zagreb) : Hajduk 31 : 0 (16 : 0).

Novi Sad: Na današnjih motociklističnih dirkah za prvenstvo dunavske banovine je zmagal v kategorijah na 250 in 350 cm³ Uroic (Zagreb), na 500 cm³ pa Štrban (Zagreb).

Radio

Ljubljana, torek, 27. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 12.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroški kotichek (radio-tetka). 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 19.30 Dr. Fr. Veber: Etika in sociologija evngelijejev. 20.00 Prof. L. Andrée: Uvod v radijsko tehniko. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Čas, dnevne vesti, plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, torek, 27. oktobra. 12.05 Radio orkester. 13.30 Poročila. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne melodije. 17.00 Narodne melodije, harmonika. 18.00 Lahka glasba. 20.00 Plošče. 20.30 Zagreb. 22.00 Kvartet. 22.30 Novice in sport. 22.50 Jazz.

Zagre, torek, 27. oktobra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Radio orkester. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Češki večer, Beograd. 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Lahka glasba.

Praga, torek, 27. oktobra. 11.00 Plošče. 12.35 Brno. 14.10 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.55 Plošče. 19.00 Prenos iz gledališča. 22.20 Lahka glasba.

Upor na otoku Cipru

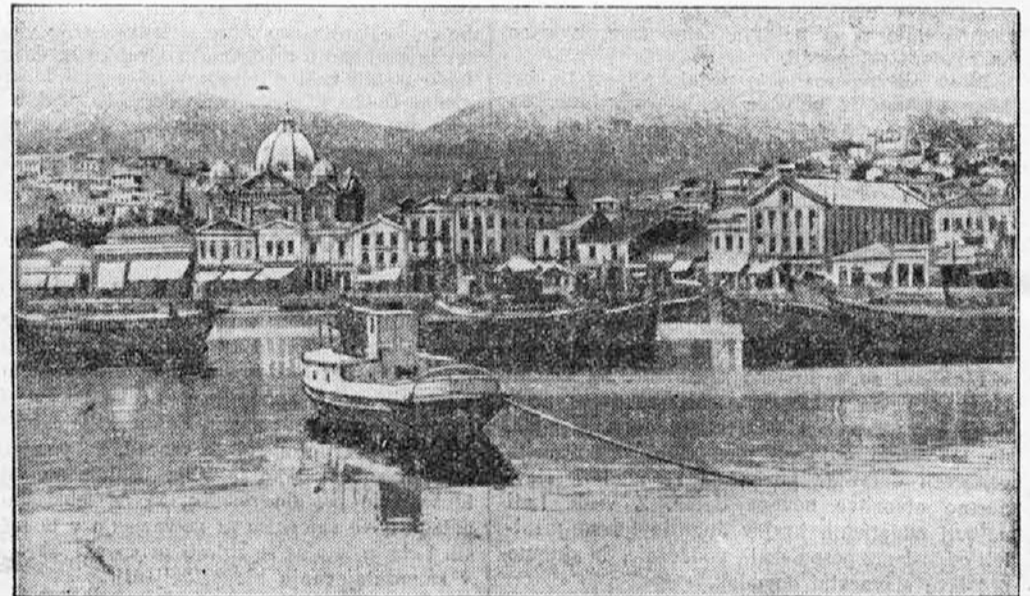
Otok Ciper je bil znan že v starem veku zaradi svojega bogastva na rudah. Drugače pa otok ni posebno rodovit. Otok je bil nekaj neodvisen, kasneje pa je svoje gospodarje vedno menjal, dokler ni prišel pod angleško oblast. Za Angleže je bil otok važen zaradi varnosti sueškega prekopa, odkar pa so si Angleži prisvojili Egipt, nima Ciper niti za Angleže posebnega pomena. Prebivalcev živi na otoku okoli 350.000.

Pod angleško oblastjo je Ciper že 53 let in prav toliko let že zabavljajo domačini na Angleže, ki se jih pa vse godrnjanje in zabavljanje nič ne prime, ampak oni vladajo lepo mirno naprej. Angleži se čisto mirno vozijo po cestah, ob katerih so hiše okrašene z grškimi barvami in se prav nič ne menijo za vsakoljetne resolucije, kjer zahtevajo domačini združenje z Grčijo.

Angleži so otok Ciper že med svetovno vojno ponujali Grčiji, da bi jo pridobili za an-

tanto, a Grki so ponudbo takrat odklonili. S to odklonitvijo so bili tudi otočani prav zadovoljni, ker so dobro vedeli, da bodo morali v Grčiji plačevati zelo visoke davke — danes pa so zopet za združenje. Angleži pa so po odklonitvi svoje ponudbe leta 1925 proglasili otok za svojo kronsko kolonijo. Angleži sicer sami ne vedo, čemu naj jim bo ta otok, pa ker je že enkrat njihov, ga drže. Domačini pa zabavljajo čez Angleže po svoji stari navadi — na veliko veselje in zabavo Angležev, ki dobro vedo, da prazno zabavljanje nikomur nič ne škoduje.

Pretekli teden pa so se otočani celo toliko opogumili, da so proglasili svojo združenje z Grčijo na svečan način. Pri tej priliki so tudi zažgali angleško vladno poslopje. V Atenah pa o tej svečani proklamaciji na Cipru niso hoteli nič slišati iz strahu pred Anglijo in tako bo ostal ta upor le prazna in brezpomembna zgodovinska šola.

Pristanišče Larnaca na otoku Cipru.

Clara Viebig:

Babja vas

Roman iz Eifela

Nihče se ni ganil, odreveneli od začudenja so stali in gledali. Toda zdaj je izbruhnilo, z vpitjem in kletvami so skočili Martinu na pomoč. Odtргali so Petra od Martina, ter ga zdrenjali v kot, kjer se je branil z rokami in nogami. Mize so padale, kozarci zvenketali na tla — zmerjanjem, smeh, grožnje, vpitje, razbijanje, preklinjanje in razzsajanje — ko so se naenkrat odprla vrata!

Kakor prestrašene kokoši na njivi, če pokajo strelji, so udrle v hišo s šumenjem, vršanjem in brenčanjem — ženske! Njim na čelu ena, ki je s svojo polnostjo zatamnjevala ostale.

»Skandal?« je kričala vprašujoče Lucija Moffert.

Odločno je odrinila prednje od sebe ter se postavila pred svojega moža, katerega je zakrivala s svojo krepko postavo.

»Kaj pa se godi tukaj?« je zaklicala živo. »Mir, Peter! Tu imate nekaj! In že je pritisnila prvemu, ki je silil vanjo, pol v šali, pol resno, klobuto; in vsak način pa se je poznalo vseh pet prstov na njegovem obrazu.

»Za vraga! Možakar se je umaknil in si je drgnil tica.

»Vidiš,« se je smejala veselo, »to pride od tega! Pustite neumnosti, danes se hočemo zabavati, dedci presneti!« S svojimi lepimi okroglimi očmi je pogledala na vso družbo, njeni beli zobje so se lesketali, njen glas je prepvil ves trušč. »Ježeš, dedci! Haha! Pa se pretepajo kot otroci! Hahahahaha!«

Vsa se je tresla od smeha, njena naškrobana krila so šumela, njena rjavkasto rdeča nedeljska obleka, ki se je tesno prilagala prsim, je pokala v vseh šivih. »Hahahahaha! Že spet se je smejala. Tako prijetno in tako prisrčno je zvenel njen smeh; tako nalezljivo, da so se začela raztegovati vsem usta, da so se začeli vsi smejati. Stisnjene pesti so se razklenile ali pa so jih poskrili v v hlačne žepce.

Gospa Lucija je takoj spoznala svojo prednost; že spet je pogledovala živo okoli sebe in se zibala smeje v bokih.

Ob vratih so se drenjale ostale ženske; šele zdaj so se upale tudi one bližje; vsaka je pograbila svojega moža pod roko, dekleta so se obesila na fante. »Plesat! Plesat!«

Kot bi jo naročil, se je zaslislala iz daljave godba.

»Godba! Godba!«

To so muzikantje iz Manderscheida, pet jih pravkar prihaja s hriba in igrajo sami sebi neko vižo za prihod.

»Godba prihaja! Hola, godba!« Otroci na cesti so kričali od veselja in se spustili v tek naproti muzikantom, katere so obkolili in spremljali s plesom in vriskanjem do gostilniških vrat.

Nepretrogoma piskajoč in pihajoč so vstopili muzikantje v krmo, komaj toliko časa so jim pustili, da so izpili kozarec vina. Z močnimi rokami so odnesli možje na cesto mize, ženske so zrinile k steni klopi — pa je bilo plesišče gotovo.

Z vihrovim Reinländeem so pričeli in na ozkem prostoru se je zavrtelo trideset parov naenkrat.

To je bilo suvanja, prerivanja in udarcev. Vsem so stopali na noge in vsi so stopali na noge; niti pol ure ni minulo pa je bil zrak že prenasičen s prahom. Komaj si mogel videti skozenj; skozi soparo so se svetili razgreti obrazi, kakor rdeče pege. Nobenega okna niso odprli, samo vrata so bila odprta, v temni veži jih je tudi nekaj plesalo.

Lucija Moffert je bila zaželeno plesavka; plesala ni lahko, čutil si njeno polno težo, toda prav to je bilo lepo, vedel si koga držiš v rokah in ona je še povečala ta občutek s tem, da se je prav krepko naslonila na plesavčev roko. In pri tem ni molčala kot druge ženske, ki so se pustile vrtneti z vedno enakim svečanim izrazom na obrazu. Klepetala je in se smejala, njene vesele oči so pobliskavale od blizu v plesavčeve, njeno dihanje je ščegetalo njegovo lice; nič čudnega, da so jo moški stiskali vedno bolj in bolj.

Iz rok je prehajala v roke, njena naškrobljena krila so se povsila, temni lasje so ji zmedeni padali čez obraz. Njen svetli smeh je prepvil godbo; kjer so se v odmorih med plesom najbolj trli možje, tam je stala ona.

Petru so napivali: na zdravje, naj živi Luca!«